

Vård- och omsorgsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till omsorgsnämnden

Datum:
2024-05-27

Diarienummer:
OSN-2024-00323

Handläggare:
Ulrika Jansson

Föreningsdriven träffpunkt Club Lindormen RSMH

Förslag till beslut

Omsorgsnämnden beslutar

- att** uppdra till förvaltningen att överta lokalen från Club Lindormen RSMH och starta en kommunal träffpunkt i samverkan med föreningen.

Ärendet

Föreningsstödet till Club Lindormen RSMH bygger på överenskommelse långt tillbaka i tiden. Club Lindormen beviljades föreningsbidrag i form av ett övergångsbidrag under 2024 för att förvaltningen och föreningen skulle kunna fortsätta diskussionerna om hur verksamheten ska organiseras framåt.

Omsorgsnämnden ger idag ett årligt föreningsbidrag till Club Lindormen RSMH som omfattar stöd till lokalkostnad samt ett verksamhetsbidrag. Utöver detta stödjer nämnden föreningen med två kommunalt anställda handledare.

Enligt den kommunövergripande policyn och riktlinjen för föreningsbidrag samt utifrån omsorgsnämndens genomlysning samt förändringsarbete med nämndriktlinjen behöver stödet till Club Lindormen RSMH framåt förändras.

Förvaltningens bedömning är att det inte är aktuellt att fortsätta tillhandahålla personalstöd till föreningen för dess träffpunktverksamheten. Dessutom är det inte förenligt med nämndens riktlinje att fortsätta att ge lokalstöd i den omfattning som Club Lindormen RSMH för närvarande tillhandahåller.

Utifrån den utredning samt de dialoger som förts med föreningen och arbetsgruppen är det förvaltningens bedömning att den del som avser träffpunktverksamhet bör i samverkan med föreningen drivas i egen regi. Föreningen kan fortsätta bedriva medlemsaktiviteter och kamratstöd. De representanter från styrelsen som deltagit i arbetet har framfört att de önskar att kommunen driver träffpunktverksamheten.

Beredning

Ärendet har beretts av en arbetsgrupp bestående av tjänstepersoner från vård- och omsorgsförvaltningens avdelning systemledning och avdelningen socialpsykiatri. Förvaltningen har under utredningen haft regelbundna möten och kontakter med representanter från Club Lindormens styrelse. För att analysera kostnaderna har föreningens ekonomi granskats med stöd från kommunledningskontoret ekonomiavdelning. Dessutom har avstämning skett med kommunledningskontorets fastighetsavdelning angående lokalfrågan.

Föredragning

Det finns drygt 80 aktiva lokala RSMH föreningar över hela landet, både i små och stora kommuner. Genom lokalföreningarna bedriver RSMH verksamhet inom kamratstöd och intressepolitik.

I samband med utredningen har förvaltningen undersökt antalet RSMH-lokalföreningar som anordnar träffpunktsverksamheter. I samtliga av de undersökta kommunerna, förutom Västerås, finns det en lokalförening inom RSMH. Endast två av de tillfrågade kommunerna uppger att de inte ger någon form av föreningsstöd till lokalföreningen. Stödnivån är dock betydligt lägre än det föreningsbidrag som omsorgsnämnden betalar ut och omfattar främst ett verksamhetsbidrag till medlemsaktiviteter. Det finns även RSMH lokalföreningar som uppbär statligt bidrag för Statsbidrag avseende juridiska personer som tillhandahåller sysselsättning. Inom ramen för statsbidraget så är det en lokalförening som uppbär ett ekonomiskt stöd i proportion med omsorgsnämndens bidrag men då finns ingen liknande verksamhet i kommunal regi.

Vård- och omsorgsförvaltningen bedriver sex olika träffpunkter inom socialpsykiatri med varierande inriktning och innehåll. Fem av dessa verksamheter drivs i kommunal regi, medan Club Lindormen RSMH är föreningsdriven men med kommunalt anställd personal. Utöver detta finns också en helt föreningsdriven träffpunkt som drivs av föreningen Verkstan RSMH.

Club Lindormen RSMH grundades utifrån att patienter på Ulleråkers sjukhus identifierade ett behov av att ha en plats, en slags mellanstation för personer som varit inlagda på psykiatri. I samband med psykiatrireformen övertog kommunen ansvaret för att tillhandahålla personalstöd och bekosta lokalen. Föreningen Club Lindormen RSMH firade 45 års jubileum år 2023.

År 2023 hade föreningen 64 medlemmar. Föreningen Club Lindormen RSMH har bedrivit verksamhet i lokalen på Sysslomansgatan 25 B sedan 1993, där föreningen hyr lokalen. Träffpunkten är öppen för besök vardagar mellan kl. 08.00 och 16.00 och drivs med stöd av kommunalt avlönad personal. Andra tider förekommer det att en enskild medlem, så kallad klubbvärd, ansvarar för att hålla klubbhuset öppet för besök. För närvarande är det endast en medlem som har uppdrag som klubbvärd. Vid samtal med föreningen uppger de att det är ca 10 besökare om dagen och kanske 15–20 besökare de dagar det är cirkelverksamhet.

Verksamheten finansieras genom föreningsstöd på totalt 573 057 kronor för år 2024. Föreningen har erhållit samma bidrag de senaste tre åren. Utöver föreningsstödet bistår omsorgsnämnden med personalstöd. Genom egenregins sysselsättning tillhandahåller vård- och omsorgsförvaltningen två heltidstjänster för handledarstöd till en kostnad på ungefär 1 miljon kronor. Omsorgsnämndens kostnader för verksamheten beräknas uppgå till ca. 1,6 miljoner kronor för år 2023.

För att erhålla föreningsstöd från Uppsala kommun behöver föreningar uppfylla vissa grundkrav. Detta görs för att säkerställa att kommunala medel används till relevanta ändamål och för att kommunen säkerställer likvärdig bedömning av alla ansökningar.

I samband med att ett föreningsbidrag utgår bör en konsekvensanalys genomföras:

- Är verksamheten inom ramen för den kommunala kompetensen: utifrån att nämnden bedriver träffpunktverksamhet inom ramen för egenregi-verksamheten så bedöms Club Lindormens verksamhet vara i linje med detta.
- Likställighetsprincipen: Föreningar av samma typ bör ges samma förutsättningar att ansöka om bidrag. Stödet till Lindormen grundar sig på att verksamheten tidigare bedrevs i samverkan med dåvarande landstinget och i samband med psykiatrireformen tog kommunen över ansvaret. Utifrån att kommunen antagit kommunövergripande policy och riktlinje för samverkan med föreningslivet, samt utifrån förändringar i nämndriktlinjen, kan samverkan inte fortsätta på samma sätt som den ser ut idag då det strider mot likställighetsprincipen.
- Är stödet proportionerligt: Lindormen får ett förhållandevis stort bidrag för sin verksamhet och utifrån antal besökare så är det tveksamt om stödet är proportionerligt.

När en kommun eller en region ger ett stöd i form av ett bidrag är det viktigt att kommunen inte ställer upp sådana krav för bidraget att kommunen i praktiken styr verksamheten, då blir den ett kommunalt ansvar. Bidraget får inte heller finansiera hela verksamheten. Det är då inte längre frågan om att ge bidrag till något som någon annan ansvarar för, utan det blir då en verksamhet som kommunen ansvarar för. Omsorgsnämnden bidrag (föreningsbidraget samt personalstödet) är den största finansieringskällan för föreningen och utifrån detta blir verksamheten även indirekt en kommunal verksamhet och inte en föreningsdriven träffpunkt.

Verksamheten som bedrivs på Lindormen är per definition idag inte skild från det offentliga. Utifrån att nämnden tillhandahåller personalstöd är det svårt att särskilja rollerna och ansvar utifrån uppdraget. Dessutom är det svårt ur ett organisatoriskt perspektiv då personalen är anställd inom förvaltningen men stödjer civilsamhället.

Enligt den kommunövergripande policyn och riktlinjen för föreningsbidrag samt utifrån revideringen av omsorgsnämndens riktlinjer kan inte föreningsstödet till Lindormen fortgå i samma nivå som tidigare. Bedömningen är att det inte är aktuellt att fortsätta tillhandahålla personalstöd till föreningen för träffpunktverksamheten och att ge föreningsbidrag i samma omfattning för lokalkostnader.

Förvaltningen har vid flera tillfällen under utredningen träffat representanter från föreningens styrelse. I dialog med föreningen har de uppgett att det inte är ett alternativ att ta över arbetsgivaransvaret för personalen. Föreningens medlemmar är inte tillräckligt resursstarka för att bedriva träffpunktsverksamheten på egen hand. Representanter från styrelsen har i stället lyft önskemålet om att kommunens egen regi tar över träffpunktverksamheten och att föreningen enbart fortsätter bedriva medlemsaktiviteter och kamratstödjande verksamhet.

Förvaltningen ser därmed två vägval framåt:

- Avveckla stödet till Lindormen
- Överta lokalansvaret och starta en träffpunktsverksamhet i kommunal regi

Utifrån den utredning samt dialogerna med föreningen och arbetsgruppen är det förvaltningens bedömning att den del av verksamheten som gäller träffpunkts-

verksamhet bör drivas i egen regi i samverkan med föreningen och att nämnden bör ta över lokalansvaret.

Om träffpunktverksamheten drivs i egen regi skulle förvaltningen ha större inflytande över innehåll och inriktning. Det skulle också bidra till en tydligare rollfördelning mellan förening och offentlig verksamhet. Föreningen skulle fortsättningsvis kunna fortsätta driva medlemsaktiviteter och kamratstöd även om de inte driver träffpunktsverksamheten.

Ekonomiska konsekvenser

Nämnden har idag kostnader för träffpunktverksamheten inom ramen för föreningsbidraget och personalkostnaden, och utifrån detta förväntas inte nämndens kostnader öka som en följd av beslutet. Det förutsätter dock att nämnden får överta hyreskontraktet för fastigheten på samma avtalsvillkor och kostnad som gäller idag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 27 maj 2024

Vård- och omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund
Förvaltningsdirektör